

війни. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2026. Т. 1, № 66. С. 487-504. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.66.2026.5028>

2. Боярко І., Мельник Т., Жгурська О. Фінансові детермінанти стійкості туристичного ринку в умовах зовнішніх шоків. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2023. Т. 48, № 3. С. 145-157. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.3.48.2023.4113>

3. Гопкало Л., Бовш Л., Расулова А., Расулов Р., Компанець К. Форсайт розвитку сільського туризму в Україні у післявоєнний період. *Agricultural and Resource Economics*. 2024. Т. 10, № 2. С. 5-30. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2024.10.02.01>

4. Писаревський І. М., Крайнюк Л. М., Полчанінова І. Л., Покологна М. М. Моделі управління процесами взаємодії стейкхолдерів у сфері туризму та гостинності. *Проблеми економіки*. 2020. № 4 (46). С. 187-194. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-4-187-194>

5. Савков Р. В., Карвацька Н. С. Управління взаємодією стейкхолдерів у соціальних проєктах. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2024. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-16.08.2024.014>

6. Теребух А., Роїк О. Управління проєктами в туризмі: адаптація до нових викликів в умовах швидких змін. *Український економічний журнал*. 2023. № 2. С. 82-87. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2023-2-15>

Соколюк С. Ю.,

д.е.н, професор, завідувач кафедри
підприємницьких та соціальних технологій,
Уманський національний університет,
м. Умань

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Сучасні трансформаційні процеси в Україні, зумовлені воєнними викликами, економічною нестабільністю та активізацією євроінтеграційних процесів, актуалізують необхідність переосмислення ролі територіальних громад у забезпеченні національної безпеки держави. В умовах децентралізації саме територіальні громади виступають ключовими суб'єктами соціально-економічного розвитку, що формують основу економічної стійкості країни.

Економічний розвиток територіальних громад безпосередньо впливає на рівень фінансової спроможності місцевих бюджетів, зайнятість населення, розвиток підприємництва та інфраструктури, що в сукупності визначає їхню здатність протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам. У цьому контексті економічна складова національної безпеки розглядається як здатність держави та її територіальних одиниць забезпечувати стабільний розвиток, ефективно використання ресурсів та адаптацію до кризових ситуацій.

Одним із ключових стратегічних пріоритетів розвитку територіальних громад є зміцнення їх фінансової автономії. Підвищення доходної бази місцевих бюджетів, диверсифікація джерел надходжень та ефективне управління фінансовими ресурсами сприяють зниженню залежності від державних трансфертів і забезпечують стійкість громад до економічних шоків. У цьому аспекті важливим є розвиток місцевого підприємництва, зокрема малого та середнього бізнесу, як основи формування податкових надходжень і зайнятості населення.

Наступним стратегічним напрямом є стимулювання інвестиційної активності на місцевому рівні. Залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій дозволяє модернізувати виробничу базу, розвивати інфраструктуру та впроваджувати інноваційні технології [1-2]. Особливого значення набуває формування сприятливого інвестиційного клімату, що включає спрощення адміністративних процедур, забезпечення прозорості управління та розвиток партнерства між владою і бізнесом.

Важливим пріоритетом є цифровізація управлінських процесів та економічної діяльності громад. Впровадження цифрових технологій, розвиток електронного урядування, використання великих даних та інформаційних платформ сприяють підвищенню ефективності управління ресурсами, прозорості прийняття рішень і якості надання публічних послуг. Цифрова трансформація також створює нові можливості для розвитку підприємництва та інтеграції громад у національні та глобальні економічні процеси.

У контексті сучасних викликів особливої актуальності набуває забезпечення економічної резильєнтності територіальних громад. Це передбачає формування здатності швидко відновлюватися після криз, адаптуватися до змін зовнішнього середовища та мінімізувати негативні наслідки ризиків. Досягнення цього можливе через диверсифікацію економіки, розвиток локальних виробничих систем, підтримку інновацій та підвищення рівня людського капіталу.

Окрему увагу слід приділити розвитку інфраструктури, зокрема транспортної, енергетичної та соціальної. Якісна інфраструктура є базою для економічного зростання, підвищення інвестиційної привабливості та забезпечення належного рівня життя населення. В умовах воєнних загроз важливим є також розвиток критичної інфраструктури та забезпечення її стійкості до можливих ризиків.

Не менш важливим є впровадження принципів сталого розвитку на рівні територіальних громад. Орієнтація на екологічну безпеку, енергоефективність, раціональне використання природних ресурсів та розвиток «зеленої» економіки сприяє довгостроковій стабільності та гармонійному розвитку територій. У цьому контексті важливо враховувати вимоги європейської інтеграції, зокрема політики European Green Deal, що визначає нові стандарти екологічної та економічної політики.

Важливою складовою є також розвиток людського капіталу, що передбачає інвестування в освіту, охорону здоров'я, професійну підготовку та підвищення кваліфікації населення. Саме людський потенціал виступає

ключовим ресурсом інноваційного розвитку та забезпечення конкурентоспроможності територіальних громад.

Таким чином, стратегічні пріоритети економічного розвитку територіальних громад у контексті національної безпеки України мають комплексний характер і охоплюють фінансову, інвестиційну, інноваційну, інфраструктурну та соціальну складові. Їх реалізація сприятиме підвищенню економічної стійкості громад, зміцненню їхньої ролі у системі національної безпеки та забезпеченню сталого розвитку держави в цілому.

Список використаних джерел

1. Соколюк С. Ю., Прокопчук О. Т. Електронна комерція як драйвер трансформації традиційної торгівлі. *Збірник наукових праць Уманського національного університету*. 2025. Випуск 107, Частина 2: Економічні науки. С. 111-119. DOI: 10.32782/2415-8240-2025-107-2-111-119.

2. Прокопчук О. Т., Соколюк С. Ю. Роль агротрейдингу у формуванні сучасної моделі торговельної діяльності України. *Збірник наукових праць Уманського національного університету*. 2025. Випуск 107, Частина 2: Економічні науки. С. 216-227. DOI: 10.32782/2415-8240-2025-107-2-216-227.

Степасюк Л. М.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки

Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ

АГРАРНИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

В умовах сучасних глобальних викликів продовольча безпека набуває важливого значення як невід’ємна складова національної безпеки держави. В цьому контексті стабільне забезпечення населення продовольством виступає не лише економічним завданням, а й стратегічним чинником соціальної стабільності, політичної незалежності та стійкого розвитку країни.

Аграрний сектор економіки посідає домінуюче місце у сучасній структурі національної економіки України, виступаючи фундаментом продовольчої безпеки як на національному рівні, так і в глобальному вимірі, створюючи робочі місця, особливо у сільській місцевості, формуючи значну частку валютних надходжень шляхом експорту сільськогосподарської продукції. Як наслідок, галузь відіграє ключову роль у забезпеченні макроекономічної та соціальної стабільності в Україні [2].

Аграрне виробництво характеризується специфічними особливостями, серед яких ключове місце займають сезонний характер діяльності, висока залежність від природно-кліматичних умов, значна капіталомісткість та тривалі виробничі цикли. Сукупність зазначених чинників формує підвищений рівень ризикованості функціонування агропромислових підприємств та їх чутливість до внутрішніх і зовнішніх загроз економічного середовища.